

Impacte econòmic de l'estat d'alarma derivat de la crisi del Covid-19 sobre les pimes i els autònoms de Catalunya

Març de 2020

Resum executiu

- Prop d'un 90% de les pimes i autònoms de Catalunya està patint algun tipus d'afectació derivada de l'epidèmia del Covid-19. Destaquen la davallada de vendes i les tensions de tresoreria.
- Un 89,8% de les empreses i autònoms està registrant una contracció en les vendes o una anul·lació de reserves, que en un 74,4% és de més d'un 20%.
- Un 53,2% de les pimes i autònoms està patint un escanyament en l'aprovisionament de materials i components, sobretot dels interiors, mentre que un 38,1% manifesta tenir perill de ruptura d'estocs.
- Un 75,0% de les empreses i autònoms apunta que està experimentant tensions de tresoreria.
- Un 33,4% de les pimes i autònoms pateix un augment de baixes laborals.
- Un 60,9% de les empreses i autònoms ha implementat mesures de teletreball, i un 47,7% apunta que ha modificat els torns de treball o de vacances.
- Un 51,9% de les pimes i autònoms afirma que ha tancat algun establiment i un 55,6% ha previst realitzar un expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO).
- Un 55,2% de les empreses i autònoms pensa acollir-se a línies de finançament addicional extraordinàries (ICO, ICF,...), i un 86,2% dels autònoms preveu acollir-se a les mesures específiques adreçades a ells.
- Si el confinament dura 4 setmanes en les circumstàncies actuals, les pimes i els autònoms deixaran de generar un volum d'ingressos d'explotació equivalent a 46.800 milions d'euros, la qual cosa suposarà en terme de valor afegit brut (VAB) un 9,4% del total del VAB anual que generen.

Introducció

Els quatre darrers Informes PIMEC han estat dedicats a l'anàlisi de l'impacte econòmic i empresarial del Covid-19, anomenat comunament Coronavirus, sobre la base d'una enquesta realitzada entre els dies 5 i 10 de març passats a petites i mitjanes empreses i autònoms de Catalunya, i que va recollir un total de 1.088 respostes. Aquesta enquesta perseguia els següents tres objectius:

- 1.- Conèixer l'impacte que el Covid-19 estava tenint en el teixit de petites i mitjanes empreses i d'autònoms, tot abordant quin era el nivell de preocupació.
- 2.- Aprofundir en com les pimes i els autònoms estaven afrontant aquesta situació.
- 3.- Anticipar quin panorama preveïen les petites i mitjanes empreses i els autònoms en els propers mesos.

L'enquesta i el primer dels quatre Informes PIMEC es van fer públics en roda de premsa el dia 11 de març. Els altres tres informes van abordar la segmentació i l'anàlisi de les dades obtingudes a les demarcacions de Girona, Lleida i Tarragona, i van fer-se públics els dies posteriors.

El passat 13 de març el govern espanyol anunciava l'estat d'alarma a tot el territori com a mesura per fer front a la crisi sanitària provocada pel coronavirus, cosa que quedava materialitzada mitjançant el Reial Decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada pel COVID-19. Posteriorment es van anar prenent altres mesures governamentals de tipus sanitari, social i econòmic. Tant el Reial Decret 463/2020 com la resta de mesures preses han tingut en els dies següents i estan tenint en l'actualitat un fort impacte directe i indirecte en els diferents sectors econòmics i en el conjunt del teixit de petites i mitjanes empreses i d'autònoms.

Entre els dies 20 i 23 de març s'ha posat en marxa una segona enquesta adreçada a les pimes i els autònoms, amb la finalitat de donar continuïtat a la primera amb un doble objectiu:

- 1.- Avaluar la incidència que l'estat d'alarma, la crisi sanitària i, en particular, les mesures preses estan tenint en l'activitat econòmica i empresarial.
- 2.- Conèixer les mesures que s'han pres o hi ha previst prendre per part de les empreses i els autònoms.

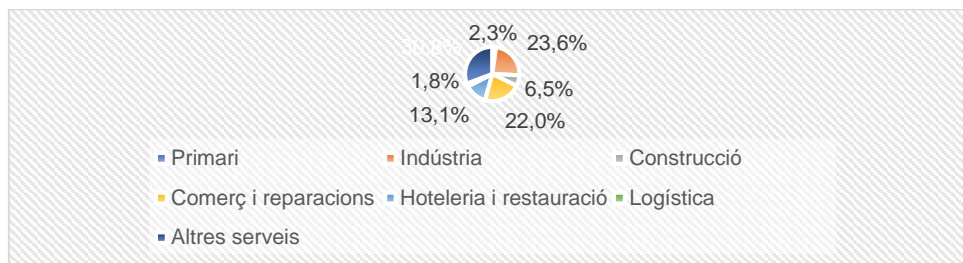
Aquesta segona enquesta s'ha basat en un qüestionari comú i ha permès recollir un total de 2.067 respostes, que faciliten una segmentació sectorial, territorial i per dimensió d'empresa.

1.- Fitxa tècnica de l'enquesta i dades de la mostra obtinguda

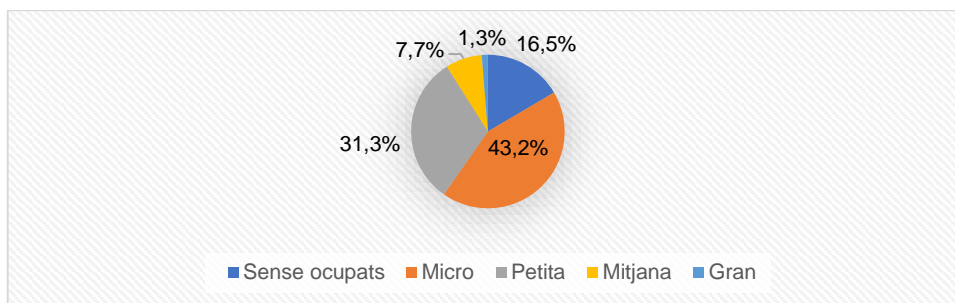
- **Tècnica d'investigació:** Enquesta a partir de formulari electrònic online de resposta voluntària i recepció automàtica.
- **Mida de la mostra:** 2.067 qüestionaris ~~enquestes~~ rebuts, dels quals 1.659 han estat considerats qüestionaris vàlids i totalment completats.
- **Període de recepció de les respostes:** del 20 al 23 de març de 2020.
- **Univers objectiu:** contactes de PIMEC i contactes de socis col·lectius de PIMEC.
- **Població:** 519.109 pimes catalanes
- **Error mostral:** En el supòsit que la mostra hagués estat aleatòria, el marge d'error és del 2,4% amb un interval de confiança del 95%.

Mostra obtinguda:

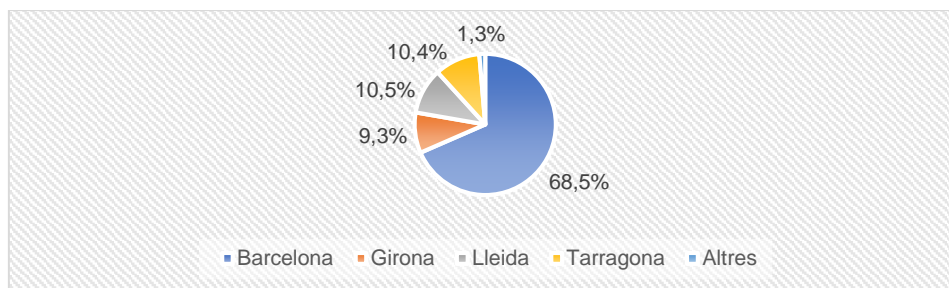
Sector d'activitat

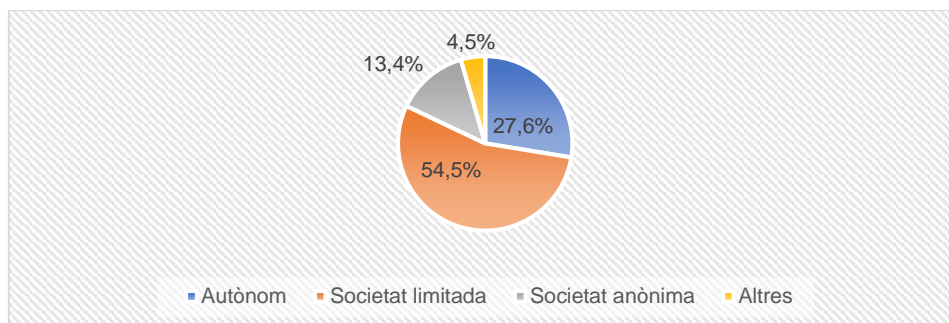
Mida d'empresa

Demarcació

Forma jurídica

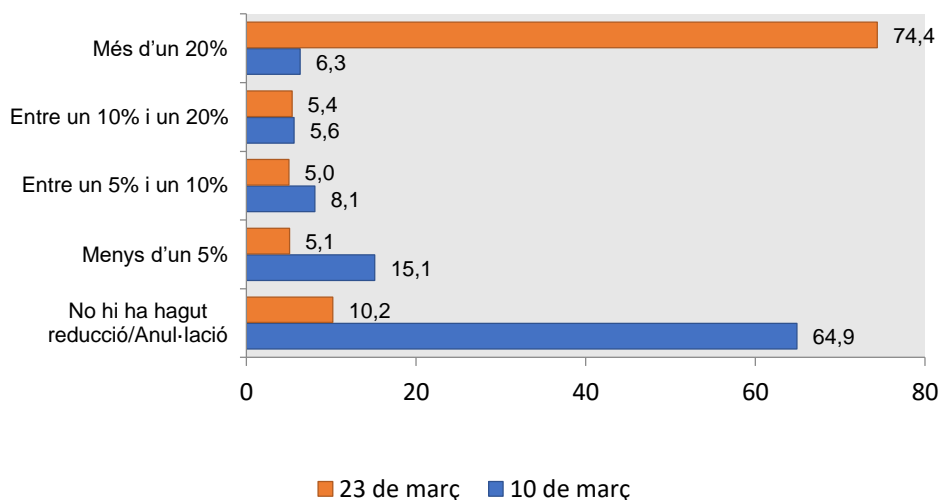
2.- Impacte del Covid-19 sobre l'activitat de les pimes i autònoms

2.1.- Vendes/Reserves

Com a conseqüència de la crisi sanitària i de l'actual situació d'estat d'alarma ocasionada pel Covid-19, s'està produint un empitjorament molt notable de l'activitat d'empreses i autònoms en termes de contracció de vendes o d'anul·lació de reserves, superior al que es preveia.

Un 89,8% de les petites i mitjanes empreses i dels autònoms pateix una reducció de les vendes o una anul·lació de reserves, percentatge més elevat que el 35,1% que patia aquest efecte en la passada enquesta, realitzada entre els dies 5 i 10 de març. Només un 10,2% manifesta que no experimenta cap efecte en aquest sentit, inferior al 64,9% de la consulta anterior. Val a dir que prop de tres de cada quatre pimes i autònoms apunten que la davallada és de més d'un 20%, i destaca l'elevat percentatge que situa el descens en pràcticament la totalitat de les seves vendes o reserves.

Gràfic 1
Reducció de vendes/Anul·lació de reserves

Font: PIMEC (2020)

A nivell sectorial, la contracció més accentuada es produeix a l'hoteleria i restauració i al comerç i restauració, seguits de la logística. Per dimensió, els sense ocupats és el grup amb major grau d'afectació. Segons demarcacions, les pimes i autònoms de Tarragona són els que pateixen un impacte més negatiu en termes de davallada de vendes o d'anul·lació de reserves.

Taula 1
Reducció de vendes/Anul·lació de reserves

	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis	
No hi ha hagut reducció / Anul·lació	22,2	12,1	5,6	7,6	7,0	0,0	13,5	
Menys d'un 5%	8,3	7,6	6,7	2,4	0,0	10,3	6,5	
Entre un 5% i un 10%	2,8	8,5	3,4	2,4	2,0	10,3	4,6	
Entre un 10% i un 20%	8,3	11,2	5,6	3,0	0,5	10,3	4,6	
Més d'un 20%	58,3	60,7	78,7	84,5	90,5	69,0	70,9	
	Sense ocupats	Micro	Petita	Mitjana	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
No hi ha hagut reducció / Anul·lació	10,1	9,7	10,6	12,0	10,2	11,1	12,7	9,3
Menys d'un 5%	2,7	4,0	6,8	12,8	5,9	5,2	1,8	4,9
Entre un 5% i un 10%	1,9	4,0	5,1	12,0	4,7	6,7	6,0	1,2
Entre un 10% i un 20%	2,3	4,4	6,8	8,5	6,1	5,9	3,0	4,3
Més d'un 20%	82,9	77,9	70,7	54,7	73,2	71,1	76,5	80,2

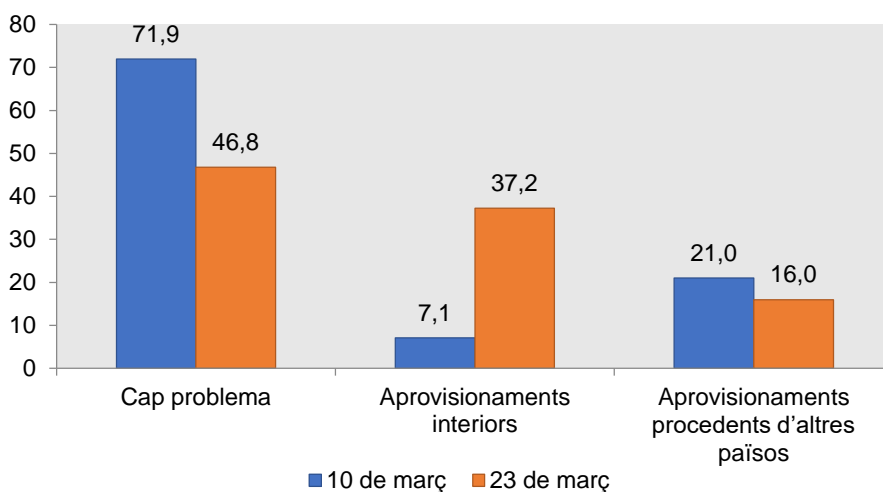
Font: PIMEC (2020)

2.2.- Aprovisionaments i estocs

En els darrers quinze dies s'han intensificat significativament els problemes d'aprovisionament, sobretot de subministradors interns, mentre que el perill de ruptura d'estocs també s'ha incrementat, encara que més moderadament.

Un 53,2% de les petites i mitjanes empreses i autònoms afirma patir un escanyament en l'aprovisionament de materials i components, percentatge superior al 28,1% que ho apuntava en l'enquesta anterior. Per contra, un 48,5% assenyala no experimentar cap problema, inferior al 71,9% de la consulta passada. Es pot afirmar que en els darrers dies han crescut els problemes amb els aprovisionaments interiors. Així, un 37,2% de les pimes i autònoms indica escanyament amb aquests subministraments, quan el percentatge era d'un 7,1% en l'enquesta dels dies 5-10 de març. Per la seva banda, l'escanyament amb els aprovisionaments procedents d'altres països baixa quant a proporció de respostes, d'un 21,0% en la consulta anterior a un 16,0% en la present, possiblement perquè algunes pimes i autònoms que normalment hi recorren ara estan amb activitat reduïda o nul·la. Els problemes amb l'aprovisionament s'accentuen en el cas de les pimes i autònoms de la construcció i del comerç i reparacions, sobretot en els aprovisionaments interiors. Les branques que tenen més problemes amb els subministraments procedents d'altres països són la indústria i el primari. En relació amb la grandària, les principals dificultats corresponen a les empreses de major dimensió. Tarragona és la demarcació amb més problemes de subministraments, sobretot interiors.

Gràfic 2
Escanyament en l'aprovisionament de materials i components

Font: PIMEC (2020)

Taula 2
Escanyament en l'aprovisionament de materials i components i Perill de ruptura d'estocs

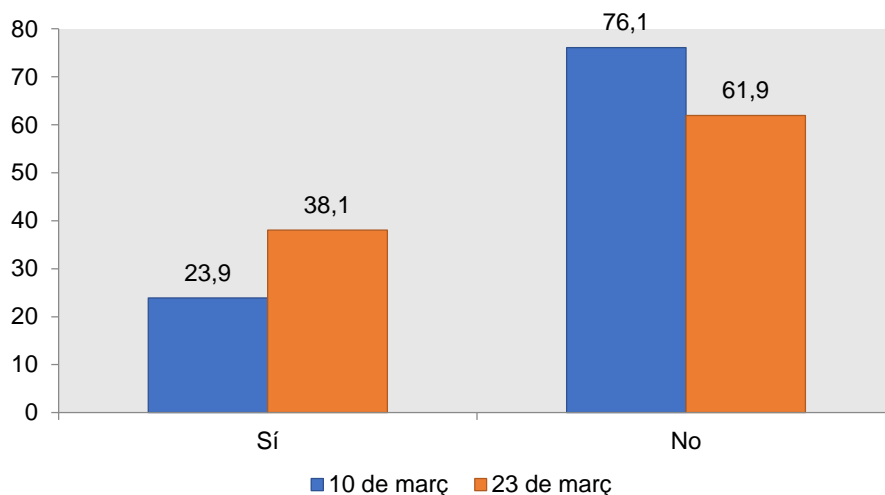
	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis	
Escanyament en l'aprovisionament de materials i components:								
Cap problema	50,0	41,4	25,8	39,1	50,2	62,1	58,9	
Aprovisionaments interiors	25,0	30,8	62,9	43,3	42,3	27,6	31,1	
Aprovisionaments procedents d'altres països	25,0	27,8	11,2	17,6	7,5	10,3	10,0	
Perill de ruptura d'estocs:								
Sí	44,4	43,2	55,1	36,7	43,8	24,1	27,0	
No	55,6	56,8	44,9	63,3	56,2	75,9	73,0	
	Sense ocupats	Micro	Petita	Mitjana	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Escanyament en l'aprovisionament de materials i components:								
Cap problema	51,2	47,5	44,2	41,9	48,1	47,4	47,6	38,9
Aprovisionaments interiors	35,7	42,5	32,5	31,6	35,2	33,3	40,4	49,4
Aprovisionaments procedents d'altres països	13,2	10,0	23,4	26,5	16,6	19,3	12,0	11,7
Perill de ruptura d'estocs:								
Sí	33,7	37,0	40,3	41,0	37,1	35,6	39,2	39,5
No	66,3	63,0	59,7	59,0	62,9	64,4	60,8	60,5

Font: PIMEC (2020)

Un 61,9% de les pimes i autònoms apunta que no té perill de ruptura d'estocs, percentatge inferior al 76,1% de l'enquesta passada. Per contra, puja la proporció dels que manifesten problemes en aquest sentit, des d'un 23,8% fins a un 38,1%. La construcció i les empreses de major grandària són les que estan patint més dificultats en aquest sentit.

Gràfic 3

Perill de ruptura d'estocs

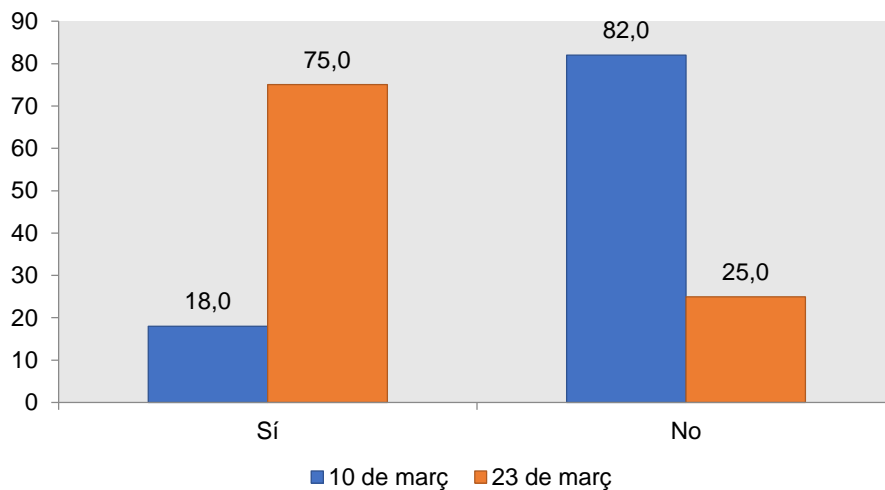
Font: PIMEC (2020)

2.3.- Tresoreria

Els problemes de tresoreria s'han intensificat notablement en els darrers dies, i afecten tres de cada quatre petites i mitjanes empreses i autònoms, quan abans només incidien en una de cada cinc.

Un 75,0% de les pimes i autònoms manifesta patir tensions de tresoreria, cosa que contrasta amb el 18,0% que afirmava que en tenia en l'enquesta passada. En sentit contrari, els que indiquen no registrar aquesta problemàtica baixen del 82,0% anterior al 24,9% actual. Els més afectats per aquestes tensions són les pimes i autònoms de l'hoteleria i restauració, la construcció i el comerç i reparacions a nivell sectorial i les estructures més petites en relació amb la seva grandària. A nivell de demarcació destaca la menor problemàtica en les empreses i autònoms de Lleida.

Gràfic 4
Tensions de tresoreria

Font: PIMEC (2020)

Taula 3
Tensions de tresoreria

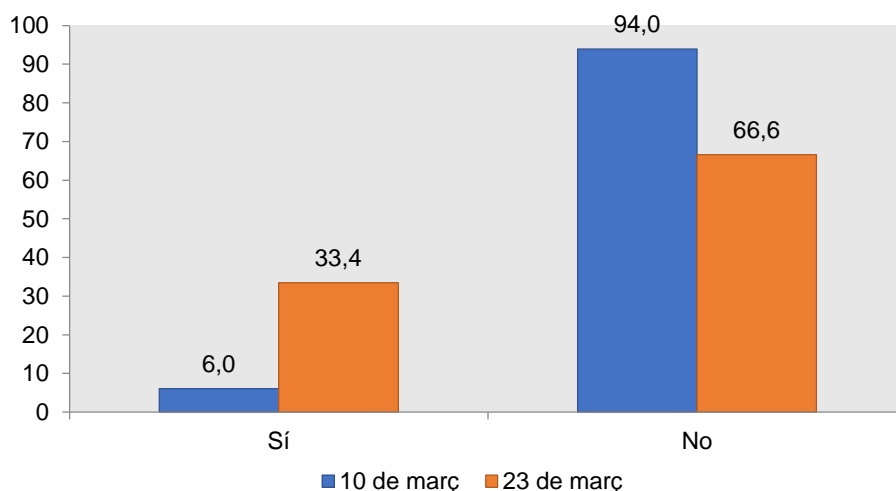
	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis	
Sí	72,2	61,9	83,1	80,9	94,5	62,1	72,6	
No	27,8	38,1	16,9	19,1	5,5	37,9	27,4	
	Sense ocupats	Micro	Petita	Mitjana	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Sí	81,8	81,3	68,2	54,7	74,4	72,6	77,7	75,9
No	18,2	18,7	31,8	45,3	25,6	27,4	22,3	24,1

Font: PIMEC (2020)

2.4.- Laboral

Un 66,6% de les pimes i autònoms apunta que en l'actualitat no ha experimentat un augment de les baixes laborals com a conseqüència del Covid-19, percentatge inferior al 94,0% de l'enquesta anterior. Tanmateix, puja la proporció d'empreses i autònoms que manifesta que s'ha produït un increment de les baixes, d'un 6,0% a un 33,4%

Gràfic 5
Augment de baixes laborals

Font: PIMEC (2020)

A nivell sectorial, destaca l'augment de baixes laborals en la logística, l'hoteleria i restauració i la construcció. En relació amb la dimensió, el nombre de baixes laborals és més elevat a les empreses mitjanes.

Taula 4
Augment de baixes laborals

	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis	
Sí	33,3	37,2	40,4	30,9	41,3	41,4	27,2	
No	66,7	62,8	59,6	69,1	58,7	58,6	72,8	
	Sense ocupats				Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Sí	18,2	30,6	38,6	53,0	33,6	31,1	29,5	33,3
No	81,8	69,4	61,4	47,0	66,4	68,9	70,5	66,7

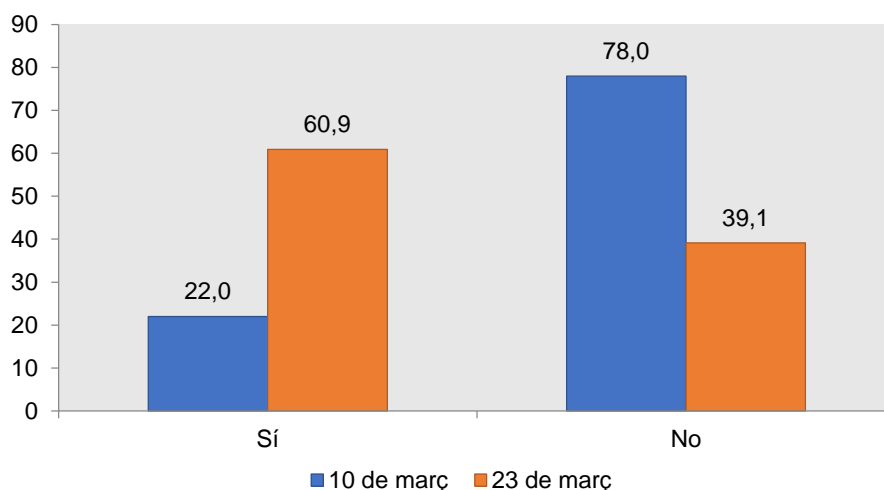
Font: PIMEC (2020)

3.- Mesures preses i previstes davant el Covid-19 per les pimes i els autònoms

3.1.- Teletreball

Un 60,9% de les petites i mitjanes empreses i autònoms ha implementat mesures de teletreball per als llocs de treball en què això sigui possible, per sobre del 22,0% de les que ho preveien fer segons la consulta anterior. A nivell sectorial, destaca el percentatge més elevat de la logística, seguit de la indústria i de la construcció. Les empreses mitjanes són les que proporcionalment més han implementat mesures de teletreball. Barcelona és la demarcació que destaca en aquest sentit.

Gràfic 6
S'ha previst implementar/Ha implementat mesures de teletreball per als llocs de treball en què això sigui possible?

Font: PIMEC (2020)

Taula 5

Ha implementat mesures de teletreball per als llocs de treball en què això sigui possible?

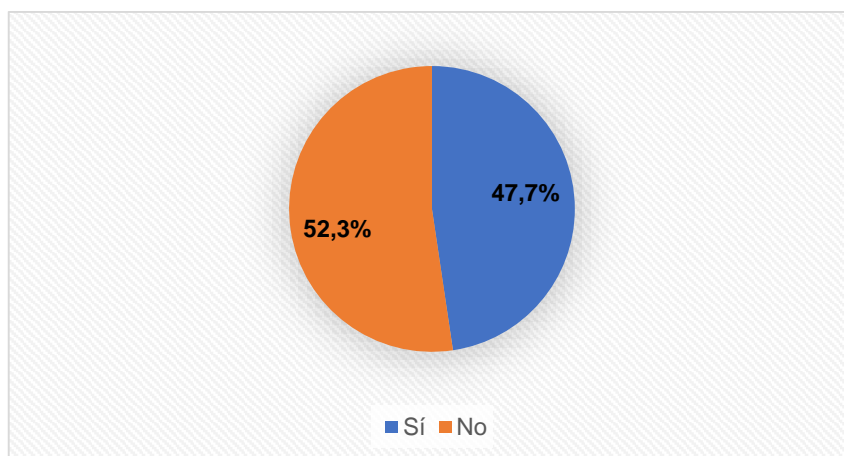
	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis
Sí	58,3	76,7	76,4	37,6	31,8	82,8	72,4
No	41,7	23,3	23,6	62,4	68,2	17,2	27,6
	Sense ocupats	Micro	Petita	Mitjana	Barcelona	Girona	Lleida Tarragona
Sí	42,6	49,9	76,0	93,2	65,6	57,8	41,6
No	57,4	50,1	24,0	6,8	34,4	42,2	58,4

Font: PIMEC (2020)

3.2.- Torns de treball o de vacances

Un 52,4% de les pimes i autònoms no ha modificat els torns de treball o de vacances, però un 46,6% manifesta que sí. Els sectors de logística, construcció i indústria són els que més estan modificant els torns de treball o de vacances. I sobretot en les empreses de major grandària.

Gràfic 7
Ha modificat els torns de treball o de vacances?

Font: PIMEC (2020)

Taula 6
Ha modificat els torns de treball o de vacances?

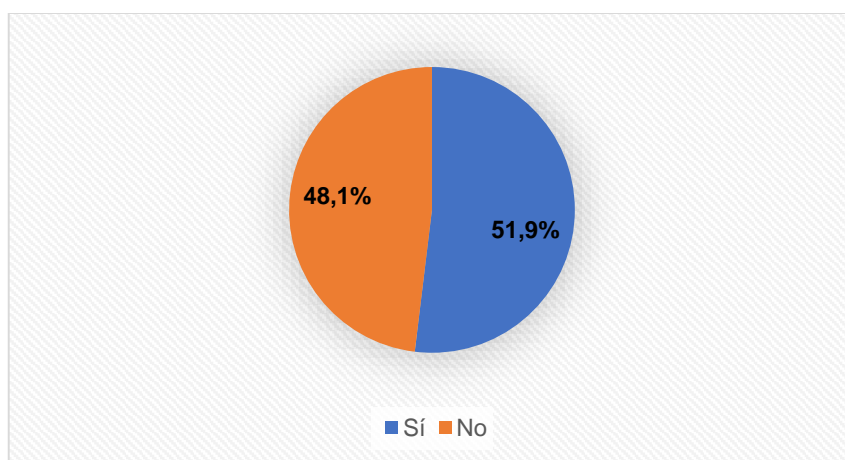
	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis
Sí	50,0	61,0	62,9	40,6	37,3	65,5	46,2
No	50,0	39,0	37,1	59,4	62,7	34,5	53,8
	Sense ocupats	Micro	Petita	Mitjana	Barcelona	Girona	Lleida Tarragona
Sí	27,9	39,3	62,8	76,9	48,6	45,2	47,0
No	72,1	60,7	37,2	23,1	51,4	54,8	53,0

Font: PIMEC (2020)

3.3.- Tancament d'establiment

Un 51,9% de les petites i mitjanes empreses i autònoms apunta que ha tancat algun establiment, enfront d'un 48,1% que indica que no. L'hoteleria i restauració és la que majorment afirma que ha tancat algun establiment, gairebé la totalitat. Segons grandària, val a dir que les estructures més petites són les que més han tancat unitats. En aquest sentit, destaquen, especialment, les demarcacions de Lleida i de Tarragona.

Gràfic 8
Ha tancat algun establiment?

Font: PIMEC (2020)

Taula 7
Ha tancat algun establiment?

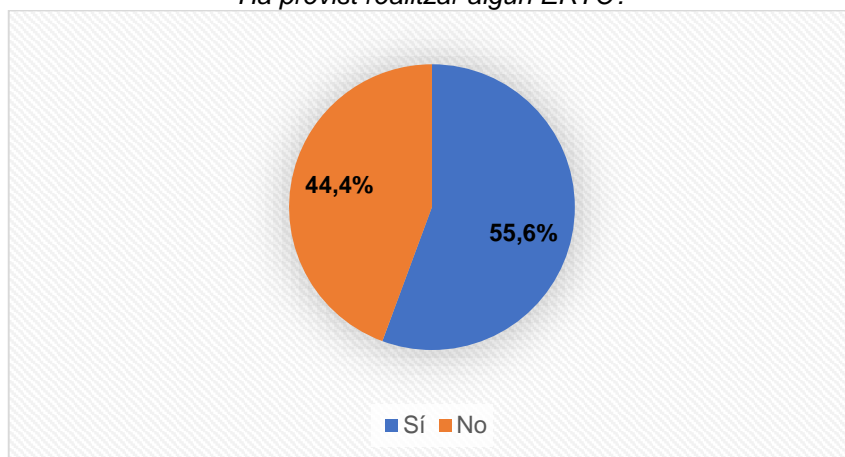
	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis
Sí	25,0	20,2	52,8	73,0	92,5	34,5	47,2
No	75,0	79,8	47,2	27,0	7,5	65,5	52,8
	Sense ocupats	Micro	Petita	Mitjana	Barcelona	Girona	Lleida Tarragona
Sí	63,6	59,2	39,5	33,3	47,6	55,6	65,1
No	36,4	40,8	60,5	66,7	52,4	44,4	34,9

Font: PIMEC (2020)

3.2.- Expedients de regulació

Un 55,6% de les pimes i autònoms manifesta que ha previst realitzar un expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO), mentre que un 44,4% apunta que no. El sector de l'hoteleria i restauració és el que més destaca en la proporció de pimes i autònoms que té previst dur a terme algun ERTO. Això sobresurt, especialment, entre les pimes de major dimensió.

Gràfic 9
Ha previst realitzar algun ERTO?

Font: PIMEC (2020)

Taula 8
Ha previst realitzar algun ERTO?

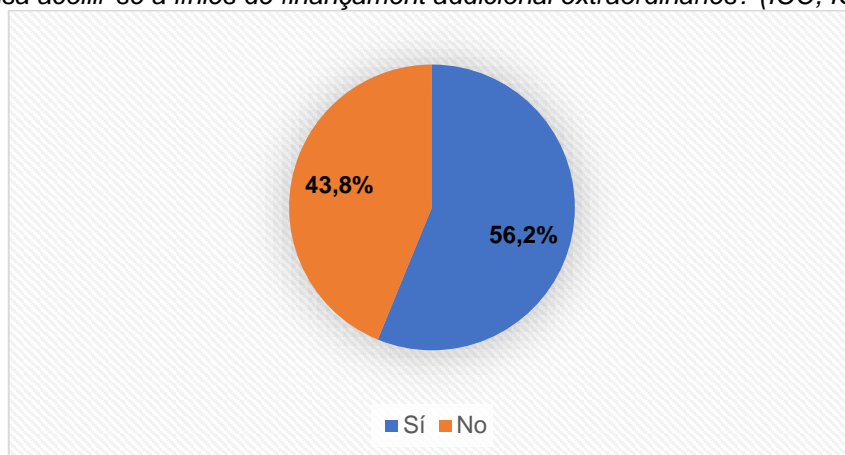
	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis
Sí	38,9	55,3	67,4	51,8	81,1	58,6	45,2
No	61,1	44,7	32,6	48,2	18,9	41,4	54,8
	Sense ocupats	Micro	Petita	Mitjana	Barcelona	Girona	Lleida Tarragona
Sí	7,8	63,9	67,7	55,6	55,7	56,3	51,8
No	92,2	36,1	32,3	44,4	44,3	43,7	48,2

Font: PIMEC (2020)

3.3.- Línies de finançament

Un 56,2% de les petites i mitjanes empreses i autònoms pensa acollir-se a línies de finançament addicional extraordinàries (ICO, ICF,...), enfront d'un 43,8% que afirma que no ho preveu. L'hoteleria i restauració és el sector que concentra un major percentatge d'interessats en aquest sentit. Destaquen, al respecte, les empreses de petita dimensió.

Gràfic 10
Pensa acollir-se a línies de finançament addicional extraordinàries? (ICO, ICF,...)

Font: PIMEC (2020)

Taula 9

Pensa acollir-se a línies de finançament addicional extraordinàries? (ICO, ICF,...) ?

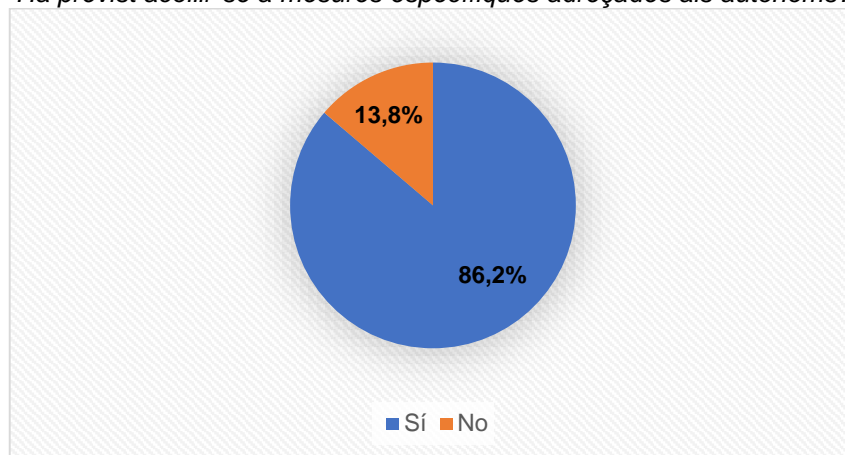
	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis
Sí	55,6	56,2	55,1	58,8	73,1	51,7	46,1
No	44,4	43,8	44,9	41,2	26,9	48,3	53,9
	Sense ocupats	Micro	Petita	Mitjana	Barcelona	Girona	Lleida Tarragona
Sí	41,1	57,8	61,8	52,1	54,7	53,3	58,4
No	58,9	42,2	38,2	47,9	45,3	46,7	41,6

Font: PIMEC (2020)

3.4.- Mesures per als autònoms

Per a aquesta pregunta, només hem tingut en compte les respostes de les empreses amb aquesta forma jurídica. Així, un 86,2% dels autònoms preveu acollir-se a les mesures específiques adreçades als autònoms, mentre que un 13,8% no pensa demanar-les.

Gràfic 11
Ha previst acollir-se a mesures específiques adreçades als autònoms?

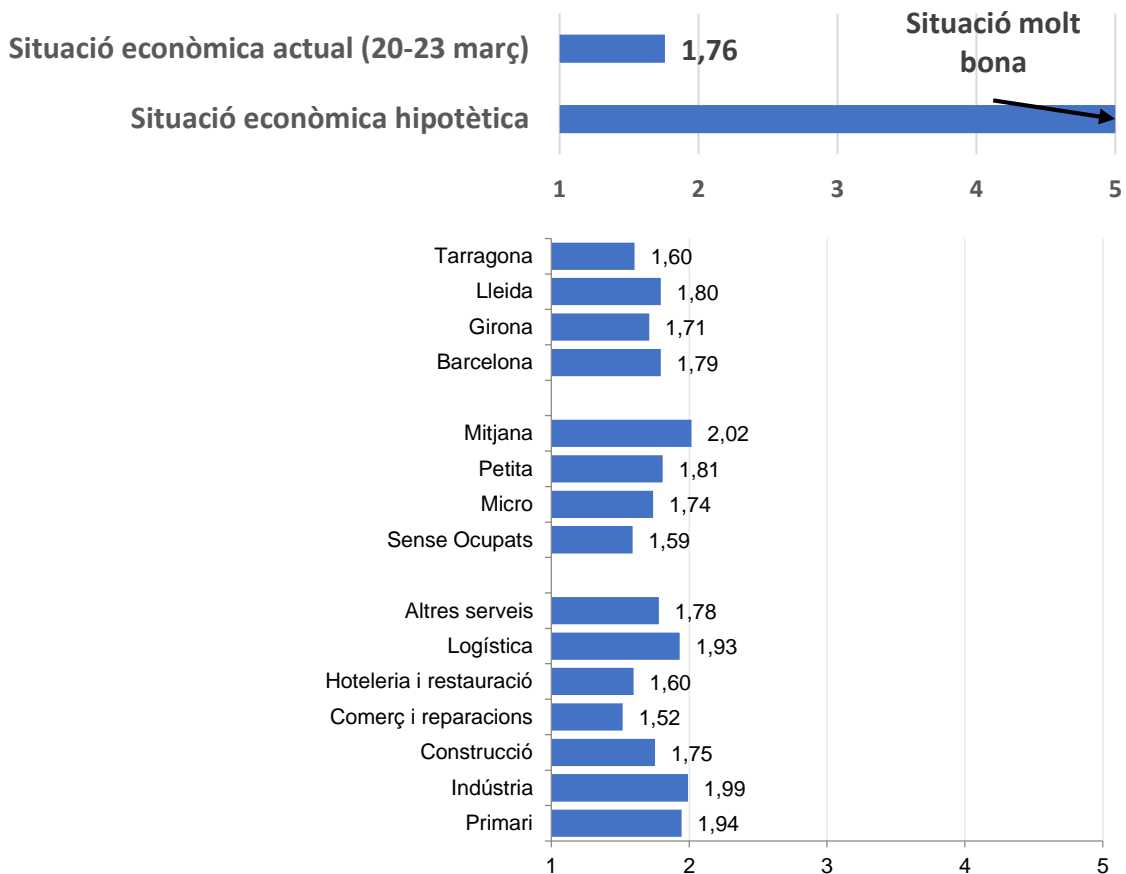

Font: PIMEC (2020)

4.- Termòmetre de la situació econòmica actual

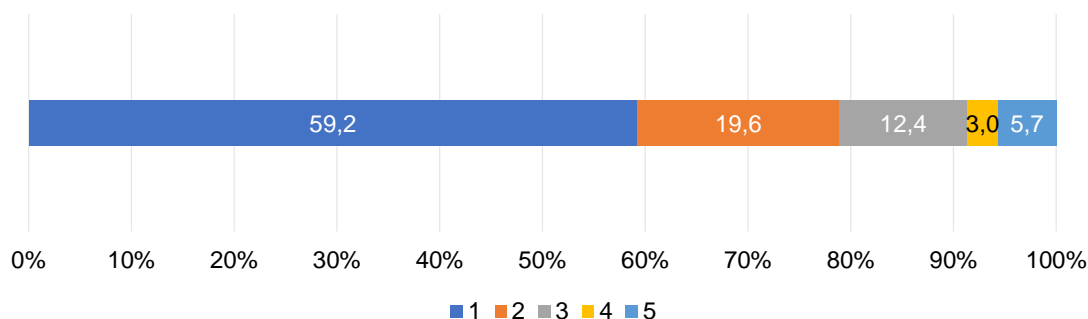
Les petites i mitjanes empreses i autònoms valoren l'actual situació econòmica en general de Molt dolenta/Dolenta. Atorguen un valor d'1,76, entre un mínim d'1 (Molt dolenta) i un màxim de 5 (Molt bona). Més concretament, un 59,2% dona un valor d'1, i, a certa distància, un 19,7% d'un 2, un 12,4% d'un 3, un 3,0% d'un 4, i un 5,7% d'un 5. Més específicament, es pot esmentar que els més pessimistes es concentren en els sectors del comerç i reparacions i de l'hoteleria i restauració, de grandària més petita, i de la demarcació de Tarragona.

Gràfic 12
Valoració de la situació econòmica actual (1: Molt dolenta/5: Molt bona)

Font: PIMEC (2020)

Gràfic 13
Termòmetre de la situació econòmica actual (1: Molt dolenta/5: Molt bona)

Font: PIMEC (2020)

Taula 11
Com valora la situació econòmica actual, en general?

	Primari	Indústria	Construcció	Comerç i reparacions	Hoteleria i restauració	Logística	Altres serveis
1 Molt dolenta	47,2	43,2	56,2	73,5	75,1	55,2	58,5
2	27,8	28,7	19,1	13,9	10,0	13,8	18,7
3	16,7	19,0	20,2	5,9	4,5	17,2	14,3
4	0,0	3,9	2,2	0,9	1,0	10,3	3,3
5 Molt bona	8,3	5,1	2,2	5,9	9,5	3,4	5,2

	Sense ocupats	Micro	Petita	Mitjana	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
1 Molt dolenta	72,1	60,0	55,4	48,7	57,8	60,7	61,4	67,3
2	12,0	20,9	20,6	17,9	19,8	19,3	16,3	15,4
3	7,8	10,0	16,8	21,4	13,2	13,3	12,0	10,5
4	1,2	3,5	2,1	6,8	3,3	1,5	1,8	3,1
5 Molt bona	7,0	5,6	5,1	5,1	5,8	5,2	8,4	3,7

Font: PIMEC (2020)

5.- Estimació de l'impacte macroeconòmic

A partir de les dades recopilades amb l'enquesta realitzada i, molt especialment, de les dades relatives a l'evolució de les vendes o de les reserves, i a partir de la informació estadística recollida a l'*Anuari de la PIMEC catalana 2019. Resultats econòmics i financers: 2013-2017* (PIMEC, 2019), es pot estimar que l'impacte macroeconòmic provocat per l'estat d'alarma derivat de la crisi del Covid-19 en les petites i mitjanes empreses i els autònoms dels sectors de mercat de l'economia catalana és el següent:

- Diàriament el volum d'ingressos d'explotació que estan generant les pimes i autònoms en aquest moment és d'uns 1.700 milions d'euros. Això significa un 25% del que es generaria en una situació que es pot qualificar de "normal" en els darrers anys, per la qual cosa es pot afirmar que la baixada d'ingressos generats se situa en un 75% del total.

-
- Si el confinament dura 4 setmanes en les circumstàncies actuals es deixarà de generar un volum global d'ingressos d'explotació per part de les pimes i els autònoms que s'avalua en 46.800 milions d'euros.
 - En terme de valor afegit brut (VAB), si el confinament dura 4 setmanes es perdrà l'equivalent a un 9,4% del total del VAB generat per pimes i autònoms en un any.